

EDELWILD

**“What is the use
of a house
if you haven’t got
a tolerable planet
to put it on?”**

Henry David Thoreau

EDELWILD

Arianna a Naxos

Joseph Haydn

L'isola disabitata

Joseph Haydn / Pietro Metastasio

muzikale leiding en piano FLORESTAN BATAILLIE
regie en scènebeeld MIEN BOGAERT
kostuums ELENA WERNER

Arianna en Costanza JOLIEN DE GENDT
Silvia LIZA DEDAPPER
Gernando TIMOTHY VERYSER
Enrico EMMANUEL JUNK

productieleiding LIZA DEDAPPER, MIEN BOGAERT
boventiteling FREDERIKE VANDER ELST
make-up ELKE STROYKENS
stagiair SANDERIJN DEMUYNCK
ondersteuning atelierwerken BART BOGAERT, RINUS DE LAETER
ondersteuning kostuumwerking TATIANA VILKITSKAIA

een OPERAWERF113-productie
in samenwerking met KOPERGIETERY
met de steun van de Vlaamse Overheid, Stad Gent, CERA en
Quatre Mains piano's

samen investeren
in welvaart
en welzijn

CULTUUR GENT

EDELWILD

In tijden van klimaatverandering heeft de oproep 'terug naar de natuur' een geheel nieuwe betekenis gekregen. Veel jonge mensen geven in navolging van Henry Thoreau gehoor aan deze leuze, vluchten weg uit de stad en stellen zich tevreden met minder in de overtuiging dat de planeet hierbij gebaat is. Met *Arianna a Naxos* en *L'isola disabitata* vertelt OPERAWERF113 het verhaal van een dergelijke stadsvlucht. Het onbewoonde eiland staat in de voorstelling symbool voor een bewust zich terugtrekken uit de maatschappij, alsook voor een staat van emotionele afzondering.

De cantate *Arianna a Naxos* geeft in deze interpretatie inkijk in het leven van een pasgetrouwd koppel, waarvan de vrouw zich vragen begint te stellen over de job die haar niet aanstaat, het Corbusiaanse appartement dat haar beklemmt en de huishoudelijke routine die haar geen vreugde schenkt. Zij voelt zich in de steek gelaten door een man die zijn multimedieagebruik niet aan banden kan leggen en zet een punt achter hun nog prille relatie.

13 jaar later, in *L'isola disabitata*, woont de vrouw samen met haar intussen puberterende zus ergens afgescheiden van de buitenwereld in een caravan en probeert haar leven zo bewust als mogelijk in te vullen. Nam zij echter de juiste keuze? Is de wijze waarop zij haar zus Silvia opvoedt niet te radicaal? Deze en andere vragen kwellen haar voortdurend. Haar vroegere man Gernando heeft zich intussen weten los te scheuren van de glinsterende schermen die hem dagdagelijks omringden en besluit Costanza terug op te zoeken. Hun weerzien is geen evidentie. Verstarring en afwijzing maken echter gaandeweg plaats voor hernieuwde menselijkheid.

SYNOPSIS

Arianna a Naxos

Ariadne werd geboren op het eiland Kreta als dochter van Koning Minos. Elk jaar eiste deze van de stad Athene 14 jongeren als voedsel voor de minotaurus: een vreselijk monster dat zich schuilhield in een reusachtig labrynt. Op een dag was de Griekse held Theseus een van die 14 jongeren. Met de hulp van Ariadne – die hem een zwaard en een bol wol meegaf – wist Theseus de minotaurus te doden en daarna ook een uitweg te vinden uit het labrynt. Toen Theseus terug huiswaarts keerde, besloot Ariadne haar vaderland te ontvluchten en met hem mee te gaan. Het jonge koppel maakte een tussenstop op het eiland Naxos, waar Theseus Ariadne eeuwige trouw zwoer en haar een huwelijk in het vooruitzicht stelde. Haydns cantate begint de volgende dag tijdens het ontwaken van Ariadne. Half slapend waant ze Theseus eerst nog naast zich en herinnert ze zich zijn liefde. Wanneer ze echter haar ogen open doet en hem nergens bespeurt, voelt ze dat er iets niet pluis is. Met een bang

voorgevoel gaat ze naar hem op zoek. Vanaf een steile rots ziet ze uiteindelijk het Griekse schip zonder haar naar huis varen. Woedend vervloekt ze hem.

L'isola disabitata

Costanza en haar jongere zus Silvia werden 13 jaar geleden door Gernando, de man van Constanza, achtergelaten op een onbewoond eiland. Al die tijd wisten ze zich met zaken uit de wilde natuur in leven te houden. Beide vrouwen ontwikkelden echter een scherpe mannenhaat. Aan het begin van de opera kerft Constanza een tekst in een rots, bedoeld voor toevallige voorbijgangers in een verre toekomst. Terugverlangend naar de moderne wereld, beklagt ze haar lot – tot grote droefenis van Silvia. Wanneer deze alleen is, ziet ze een schip naderbij komen. Twee mannen stappen uit: Gernando en zijn vriend Enrico. Enrico vertelt dat hij samen met Gernando net uit de klauwen van een stel piraten is ontsnapt. Deze hadden hen 13 jaar geleden – toen Constanza en Silvia op het eiland in een rots

SYNOPSIS

lagen te slapen – ontvoerd en al die tijd als slaven gebruikt. Silvia, die Enrico vanuit de verte gadeslaat terwijl Gernando zich een weg baant doorheen het eiland, begrijpt niets van wat Enrico vertelt. Wel voelt ze ineens iets opkomen wat ze niet kan definiëren. Is het de liefde? En wat voor een vreemd wezen is die Enrico eigenlijk?

Net wanneer Gernando het zoeken heeft opgegeven, vindt hij de rots waarin Costanza een tekst heeft gekerfd. Denkend dat ze intussen is gestorven, stort hij in elkaar. Enrico probeert hem te overtuigen om terug naar huis te gaan, maar Gernando wil net als Costanza op het eiland, bij de rots sterven. Hij eist dat Enrico hem alleen laat, waarop deze teruggaat naar het schip en een paar matrozen vraagt om

Gernando met geweld mee naar huis te voeren. Terugkerend naar het eiland, ziet hij opeens Silvia. Wanneer deze ontdekt dat hij een man is, schiet ze in paniek. Enrico weet Silvia er echter van te overtuigen dat mannen niet zo verschrikkelijk zijn als Costanza haar altijd heeft verteld. Ook heldert hij het misverstand op: Gernando liet Costanza niet uit vrije wil achter, maar werd door piraten ontvoerd terwijl ze lag te slapen. Enrico en Silvia spreken af dat ze naar Gernando en Costanza op zoek gaan om hen terug samen te brengen. Een eerste ontmoeting tussen Gernando en Costanza loopt fout af. Pas wanneer Enrico een tijdlang met Costanza heeft gepraat, begint ze Gernando te geloven. Silvia en Enrico hebben elkaar intussen de liefde verklaard.

EDELWILD

EDELWILD

Joseph Haydn (1732-1809), een componist die 18 jaar voor het overlijden van Bach werd geboren en les gaf aan zowel Mozart als Beethoven, is misschien wel de meest ondergewaardeerde componist uit de muziekgeschiedenis. Vooral zijn opera's genieten, ondanks hun uitstekende muzikale kwaliteit, vandaag nauwelijks nog bekendheid. Toch schreef hij er heel wat: tussen 1751 en 1791 componeerde hij maar liefst 4 Duitse 'Singspiele' en 18 Italiaanse opera's. Deze waren bestemd voor podia in Wenen, Eisenstad, Eszterháza en Londen.

Haydn bij de Eszterházy's

Vanaf 1761 was Haydn in dienst van de Eszterházy's: een van de rijkste en belangrijkste families uit het Koninkrijk Hongarije. Zij woonden in de nu Oostenrijkse stad Eisenstad. Het hoofd van de familie, Nikolaus Eszterházy, bezocht in 1764 het Franse Versailles en besloot kort daarna om in de buurt van Eisenstadt een gelijkaardig

kasteel te bouwen, inclusief opera- en poppentheater. In 1766 was Slot Eszterházy klaar en vanaf dat moment leidde Nikolaus Eszterházy een prachtvol en duur leven met op maat bestelde theater-, concert- en operaopvoeringen, heel wat extravagante feesten, jachtpartijen en bals. Haydn was daarbij de kapelmeester die alle muzikale zaken moest regelen: van het componeren van nieuwe partituren tot het dirigeren van de hofmuzikanten. In 1779 voltrok zich echter een drama: het nauwelijks 11 jaar oude operahuis van Slot Eszterházy brandde af. Desondanks bestelde Nikolaus Eszterházy zes maanden later een nieuwe opera ter ere van zijn naamdag. Die moest dan maar in het ietwat kleinere poppentheater – ook een deel van Slot Eszterházy – worden opgevoerd, zonder balletten, zonder koor en zonder extravagante koorwissels. Op die manier ontstond *L'isola disabitata*, een 'azione teatrale' in twee delen voor slechts vier zangers, met eenheid van plaats, tijd en handeling.

EDELWILD

Metastasio's libretto

Het libretto van *L'isola disabitata* werd geschreven door Pietro Metastasio, in de 18de eeuw zonder twijfel Europa's beroemdste librettist. Van zodra hij een tekst afhad, stonden er meerdere componisten klaar om zijn woorden op muziek te zetten. Metastasio bevond zich op het hoogtepunt van zijn carrière toen hij in 1753 het libretto van *L'isola disabitata* schreef. De basisidee kwam van de beroemde castrat zanger Farinelli: deze had Metastasio gevraagd om een libretto te schrijven dat zich op een onbewoond eiland afspeelt. Achteraf beschouwde Metastasio *L'isola disabitata* als een van zijn meest geslaagde werken.

L'isola disabitata is een werk dat tekenend is voor de 18de eeuw. Het thema van een onbewoond eiland was sinds het verschijnen van Daniel Defoes *Robinson Crusoe* in 1719 erg populair. De Europese fascinatie voor ongerepte natuur en exotische culturen is nog veel ouder: sinds de ontdekking van

Amerika duiken er verhalen op van Europeanen die op de een of andere manier verzeild geraken op plaatsen die nog niet door de beschaving zijn aangeraakt. Zo zijn er heel wat parallelen te trekken tussen het personage Silvia uit *L'isola disabitata* en het personage Miranda, de dochter van Prospero uit Shakespeares *The Tempest*. Beide jonge meisjes zijn op een woest eiland grootgeworden, hebben nog nooit een man gezien en worden instant verliefd wanneer ze Enrico en Ferdinand zien (ofschoon ze eerst niet weten dat ze met een man te doen hebben). Iets filosofischer is het deel *Des Cannibales* uit Montaignes' *magnus opus Essais*. Deze tekst was cruciaal voor de ontwikkeling van het concept van de 'edele wilde' - een door de westerse beschaving onbedorven natuurmens. Montaigne gaat er van uit dat de mens van nature goed is. Die idee wordt later opgepikt door Rousseau die hieraan toevoegt dat het de beschaving is die mensen corrumpeert. Silvia zou men kunnen zien als een vrouwelijke versie van

EDELWILD

Émile, het hoofdpersonages van Rousseaus pedagogische werk *Émile ou De l'éducation*. In *L'isola disabitata* vindt de archetypische koloniale ontmoeting plaats zonder niet-Europese mensen. Het treffen tussen Silvia en Enrico weerspiegelt de ontmoeting van een Europeaan met een edele wilde. Naast het concept van de 'edele wilde' is de vrouwenstaat een ander belangrijk motief in *L'isola disabitata*. 13 jaar lang slagen Costanza en Silvia er in om zich zonder mannen op een woest eiland in leven te houden. De staat die ze vormen, gepaard gaande met een scherpe mannenhaat, doet denken aan Griekse komedies zoals *Aristophanes' Vrouwenparlement* en *Lysistrata*.

De Eszterházy's als 'edele wilden'

De reden waarom Nikolaus Eszterházy bij Haydn een opera bestelde, uitgaande van Metastasio's *L'isola disabitata* hoeft niet ver te worden gezocht. Hij was een fervent lezer van de boeken van Rousseau

en beschouwde zichzelf, in concurrentie met de adellijke lieden die in Wenen leefden, als een soort van 'edele wilde'. Zijn kasteel, ver verwijderd van de bewoonde wereld, was een beschavingseiland en net als Silvia moest hij in zijn kasteel geen rekening houden met wetten en bevelen die opgesteld of uitgevaardigd werden door andere mensen.

QUATRE
MAINS

PIANOS

HEEFT JE VLEUGELS
EN ZOVEEL MEER

WWW.QUATREMAINSPIANOS.BE

Showrooms in Gent & Mechelen

FLORESTAN BATAILLIE | muzikale leiding en piano

Piano aan het Koninklijk Conservatorium Brussel (Boyan Vodenitcharov & Hans Ryckelynck), daarna concertmusicus bij Jan Michiels. Vormt als kamermusicus samen met zijn broer Ludovic het duo 'Adelfoi' en met Fien en Riet Van den Fonteyne het pianotrio 'Impression'. Werkt als liedbegeleider samen met zangers als Werner Van Mechelen en Emma Posman. Toerde in Vlaanderen met cross-overprojecten als *In Flanders Fields*, *Verlaine, poète maudit* en *Tsjajkovski's geheim*.

MIEN BOGAERT | regie en scènebeeld

Kunstwetenschappen aan de UGent, alsook een opleiding tot muziektheaterregisseur aan de HfMT Hamburg. Eigen werk als regisseur en scenograaf: *MONU* (Concertgebouw Brugge), *L'incoronazione di Poppea* (Opera Stabile Hamburg), *Eugen Onegin* (Theaterakademie Hamburg), *OPSTAND* (Lemmens Leuven), *A l'extrême bord du monde* (de Munt), *La traviata* (Theater Schweinfurt), *Peer Gynt* (Bozar). Artistiek leider van OPERAWERF113, dramaturg van het Belgian National Orchestra en semifinalist van de Ring Award 2020.

ELENA WERNER | kostuums

Studies architectuur en mode in Buenos Aires, daarna mode aan het KASK in Gent. Maakt deel uit van het artistieke team van Operastudio Vlaanderen waar haar laatste project *Puss in Boots* was (première op de zomeropera Alden Biesen). In 2012 geselecteerd als artist in residence voor de Nederlandse Reisopera, waar ze later de kostuums ontwierp voor Bizets *Les pêcheurs de perles* en Mozarts *Così fan tutte*. Kostuums voor de BBC dramaserie *The White Queen* en Lee Tamahori's historisch kostuumdrama *Emperor*.

JOLIEN DE GENDT | Arianna en Costanza

Zang aan het Koninklijk Conservatorium van Gent (Gidon Saks, Marcos Pujol en Mireille Capelle), daarna Operastudio Vlaanderen (IOA). Maakt deel uit van het Vlaams Radiokoor en zingt ook regelmatig solopartijen (recent bijvoorbeeld Solvjeg in Griegs *Peer Gynt*). Veelgevraagde concertzangeres in binnen- en buitenland, participeert ook aan theaterproducties (o.a. van KOPERGIETERY en NTGent) en toerde recent met de voorstelling *Landru* in samenwerking met Jan Declair en I SOLISTI.

LIZA DEDAPPER | Silvia

Zang aan de LUCA School of Arts Leuven (Catrin Wyn-Davies en Tineke Van Ingelgem) en aan de KASK School of Arts (Hendrickje Van Kerckhove). Zakelijk leidster van OPERAWERF113. Vertolkte de rol van Serpina/*La serva padrona* (Pergolesi) als van Larinda/*L'artigiano gentiluomo* (Hasse) in de productie *OPSTAND*. Zong daarnaast reeds Lieschen/*Kaffeekantate* (Bach), Erste Dame/*Die Zauberflöte* (Mozart) en Helene/*Hin und zurück* (Hindemith) en voert binnenkort Poulencs *La voix humaine* uit als afstudeerproject.

TIMOTHY VERYSER | Gernando

Studeerde eerst Global Business Management en daarna Zang aan de KASK School of Arts te Gent bij Christianne Stotijn en Hendrickje Van Kerckhove. Stond reeds op het podium als solist in de *Missa di Gloria* van Puccini, als Donald Hopewell/*Gallantry* (Douglas Moore) en als The Tenor/*I Traviati* (Damien Parmentier). Nam daarnaast ook deel aan televisieprogramma's zoals *Blokken*, *Belgium Got's Talent* en aan de *Campus Cup*.

EMMANUEL JUNK | Enrico

Begon zijn carrière in het Luxemburgse jeugdkoor *Pueri Cantores* (olv Pierre Nimax jr.) en kreeg les van Marie-Reine Nimax, Louis Landuyt, Marc Dostert en Héléne Bernardy. Studeerde zang aan het IMEP te Namen (bij Camelia Stefanescu en Benoît Giaux) en behaalde daar recent zijn master. Zong reeds rollen als Don Alfonso/*Così fan tutte* (Mozart), de titelrol van Bartóks *Blauwbaards Burcht* en de duivel in *Les contes d'Hoffmann*. Maakt sinds 2017 deel uit van de MM soloists van de Munt.

OPERAWERF113

COLOFON

OPERAWERF113
www.operawerf113.eu

samenstelling en redactie: Mien Bogaert
grafisch ontwerp: Liza Dedapper
titelbeeld: Benjamin Lycke

graag bedanken we volgende personen:
Suzan Boumon, Lieve Van Cutsem, Mark Dedapper,
Elke Stroykens, Joyce Coomans, Imke Melis,
alle stagiairs en vrijwilligers, Labeur VZW, Toreke VZW,
het volledige Kopergieteryteam